

'In de regering groeit het besef van de perverse effecten van de loonwet'

Een allerlaatste deadline voor een loonakkoord op de Dag van de Arbeid, 1 mei, bracht geen zoden aan de dijk. Na maanden onmin over de lonen belandt de discussie finaal op het bord van de regering, waar evenmin alle neuzen in dezelfde richting staan.

TEKST **SIMON BELLENS** FOTO **BELGA**

Al sinds februari zit het loonoverleg in het slop. Doorn in het oog van de vakbonden is de schamele loonmarge van 0,4 procent waarmee de lonen van werknemers de komende twee jaar maximaal mogen stijgen. In sectoren die het ondanks (of net dankzij) de huidige gezondheidscrisis erg goed gedaan hebben, zijn hogere marges volgens hen absoluut mogelijk. De werkgevers willen daar niet van weten.

Uiteindelijk moest, aldus berichten in de media, een eenmalige coronapremie van 250 euro bruto boven op de loonmarge troost bieden — maar, stelden de werkgevers voor, enkel in bedrijven die in het crisisjaar 2020 dertig procent meer omzet hadden gedraaid dan in 2019. 'De werkgevers schatten zelf dat dat om ongeveer zes procent van alle bedrijven gaat', verduidelijkt ACV-voorzitter Marc Leemans. 'Een minimaal bedrag voor een zeer kleine groep van werknemers, dan is het sop de kool niet waard.'

Kunstmatig hoge loonkosten

Daardoor is het definitief aan de regering om de knoop over de lonen door te hakken. Wat dat zal opleveren, is bij het ter perse gaan van Visie (3 mei) nog koffiedik kijken. Maar als er geen marge is voor betere lonen voor werknemers, verkondigde voorzitter van regeringspartij Vooruit Conner Rousseau, dan ook niet voor dividenden voor aandeelhouders. Een nooit eerder toegepast artikel in de gehekelde loonwet laat die optie open.

Daaruit leidt Marc Leemans af dat bij de regering het inzicht groeit dat de huidige loonwet, die de regering-Michel I in 2017 drastisch verstregde, perverse effecten heeft: 'Bij elke onderhandelingsronde wordt de loonmarge kleiner. Het is een zelfvernietigend mechanisme dat zal leiden tot toenemende ongelijkheid, en onrust en instabiliteit in de samenleving.'

Die wet legt de berekening vast van hoeveel de lonen mogen stijgen in verhouding tot de buurlanden,

■ Nadat het loonoverleg mistukte, moet het kernkabinet zich over het dossier buigen. Zal de regering er wel in slagen om tot een rechtvaardige beslissing over de loonmarge te komen? (V.l.n.r.: Karine Lalieux, Frank Vandembroucke, Pierre-Yves Dermagne, Alexander De Croo, Vincent Van Peteghem, David Clarinval)

maar berekent de Belgische loonkosten volgens de vakbonden sterk in het voordeel van de werkgevers. Zo mogen ruim 12 miljard euro aan loonsubsidies voor bedrijven niet in de berekening worden opgenomen, waardoor de loonkosten in vergelijking met de buurlanden kunstmatig hoog gehouden worden.

Bovendien maakte de regering-Michel van de loonmarge een absoluut maximum, terwijl de werknemersorganisaties een indicatieve marge bepleiten. Een beknotting van de vrijheid van onderhandelen volgens internationale conventies, vindt Leemans. 'Wij bekijken momenteel of we daartegen juridische stappen kunnen ondernemen.'

Eenzijdig gelobby

Ondanks die oneerlijke rekenwijze en het te strakke keurslijf houden de liberale partijen koppig vast aan de erfenis van de vorige rechtse regering. 'In de regering-Michel heeft een grote lobbygroep van werkgevers ingezet op een verstreging van de loonwet om hun eigen positie te verstevigen', vertelt Marc Leemans. 'Dat eenzijdige gelobby begint zich nu te wreken. Als er nu geen structurele oplossingen komen, keren dezelfde problemen terug bij de volgende loononderhandelingen binnen twee jaar, vlak voor de verkiezingen.'

Ruim 12 miljard euro aan loonsubsidies voor bedrijven mogen niet in de berekening van de Belgische loonkosten worden opgenomen, waardoor de loonkosten in vergelijking met de buurlanden kunstmatig hoog gehouden wordt

In het ideologische gebakkelei tussen liberalen en socialisten, houdt die andere regeringspartij in de Vivaldi-coalitie, CD&V, zich op de vlakte. 'Dat waarden onze mensen niet echt', stipt de ACV-voorzitter aan. 'Ik hoop dat dat niet betekent dat ze onze analyse niet delen. Als je wil werken aan een inclusieve samenleving, moet je dat ook doen op vlak van de lonen.'

Een aanpassing van de loonwet blijft dus een heikel thema. De werkgevers schermen er mee dat de loonmarge plaatsvindt boven op de automatische loonindexering van 2,8 procent, en dat de totale loonstijging dus 3,2 procent bedraagt. Voor een soepelere

loonwet, dreigen zij, moet de index op de schop. Maar waar de loonmarge gaat over de verdeling van de gecreëerde meerwaarde, gaat de index over het behoud van loonkracht. 'Van de index word je niet rijker. Je blijft alleen even arm', vat Leemans samen. 'De index zorgt er enkel voor dat de hogere prijzen die bedrijven aanrekenen achteraf deels worden gecompenseerd in je loon. De indexering van de lonen brengt dus het verschil tussen je loon en de stijgende levensduurte weer op nul, maar wat je daarvoor aan koopkracht verloor, ben je kwijt. De index komt niet uit een wet, maar uit afspraken tussen werkgevers en werknemers in sectorale cao's die je niet zomaar opzij kan schuiven. De index en de loonmarge zijn twee totaal verschillende discussies.'

Behalve over de loonmarge besloten de sociale partners wel weer rond de tafel te gaan over andere hete hangijzers, zoals de eindeloopbaanbegeleiding, de minimumlonen en een kwalitatieve combinatie van werk en privé — denk bijvoorbeeld aan het toegenomen thuiswerk of duurzame mobiliteitsvergoedingen. 'Eigenlijk omvat dat nog het grootste deel van een Interprofessioneel Akkoord', besluit Marc Leemans. ■

'Als er nu geen structurele oplossingen komen, keren dezelfde problemen terug bij de volgende loononderhandelingen binnen twee jaar. Vlak voor de verkiezingen'

MARC LEEMANS, ACV-VOORZITTER